

INVESTIGACIÓ

Josep Cubells Puertes

CARTES INÈDITES DE NICOLAU PRIMITIU

José, ¿vols mirar unes cartes que m'ha trobat d'un home que ton pare li escrivia? Serà un de tants dumenges que hem acabat de dinar i ma mare estos dies regira les velles fotos i els papers que dormen en una vella caixa metàlica. Agarre les cartes. La primera que tinc en les mans té la data del 15 de febrer de l'any 1956. Quina serà la meua sorpresa al comprovar que van encapçalades i en acabant signades pel nom de **Nicolau Primitiu**.

Mon pare s'havia tret el *títol de mestre* de **Lo Rat Penat** en aquella época. Ell, **José Cubells Raga**, junt en el meu padrí **Jesús Emilio Hernández Sanchis**, croniste oficial d'Albal recentment nomenat fill predilecte, sentiren la necessitat de deprendre la llengua valenciana. Els costà tres anys i el títol va firmat per **Carles Salvador**. He d'explicar que no coneguí a mon pare, i que faltà d'una pulmonia quan yo encara no arribava als dos anys. L'interés que han despertat les cartes en mi obedixen clarament a dos raons. Conéixer les inquietuts de mon pare, és dir, a mon pare, i per atra banda redescobrir la figura de Nicolau Primitiu ya des d'atre àngul, més pròxim. Cal dir que no posseïxc, ni sé res, de les cartes que mon pare li envià i que espere trobar algun dia en la biblioteca de Nicolau Primitiu. Desconec si les cartes pogueren ser d'interés general pero evidentment per a mi són reveladores. A través de dos figures importants en el meu mapa emocional redescobrixc també la problemàtica valenciana que tan be coneixeu pero que gràcies a les inspiradores paraules d'En Nicolau se proyecten davant de mi a grans ròtuls, lluminoses, parpallejants, en la sabiduria de qui entén i aconsella des de la sapiència ferma, assaonada, pacient... i estranya, ambigua, tan característica d'eixa época de ferides sobresanades. Volguera resaltar estes paraules dirigides a mon pare "*És important esquivar les rivalitats personals, les capelletes i les bandositats; sobreposar-se a tot lo disolvent i fer-se superior ad elles i, en lo possible, procurar resoldre enemistats i incompressions, armonisar, pacificar*".

Nicolau Primitiu va ser home de gran personalitat pero ningú és immune a l'época que ha vixcut. Conforme vas llegint les cartes s'observa lo barrejat que està tot. En la carta del 15 de

març de 1955 defén l'idea de l'unitat de la llengua BACAVAL (Balear-Català-Valencià) insistint en el respecte i en mantindre un pla d'igualtat, ataca o mamprén a l'idioma castellà i als castellanistes, elogia l'Iglésia i igual te trobes un "lo" que un "tothom", "quelcom", eles geminades, *amb* o *am*, etc. Redacta en màquina d'escriure: *"Parlar en valencià a tothom, alt o baix; parlar en valencià a tot castellà o atre foraster resident a la terra valenciana un temps sobrat per a que'ns comprega sens esforç. Resar en valencià. Escriure en valencià la vostra correspondència als valencians. Sentir-se valencià regional. Tindre orgull de la nostra llengua i de la nostra cultura. La nostra llengua estava formada lo segle XIIIè, la castellana encara estava plena de galleguismes i provençalismes. Lo segle XV fon lo segle d'Or de la nostra llengua, lo segle d'Or de la castellana heu fon dos després: lo segle XVIIè"*.

Seran sis en total les cartes que he trobat entre els anys 55 i 58. En eixe transcurs mon pare es traurà el títol de professor de Lo Rat Penat, es casarà, i procurarà formar un grup de valencianistes en el poble; qüestió que no tingué gens d'èxit. Cal dir que les atres activitats que va promoure: fundador de la O.J.E. d'Alfagar en 500 chiquets afiliats i també un càrrec en Acció Catòlica, en el Consell Diocesà fent reunions i conferències per la província durant cinc anys, sí tingueren repercussió en el poble. De fet la gent major d'Alfagar, i no tant, sempre em conta anècdotes ad este respecte. Mon pare, llaurador, tingué uns anys de fort interés intel·lectual on estudià de valent i s'esforçà per formar-se. He pogut trobar documents de l'època: l'organització de campaments juvenils, la promoció del deport, visites a hospitals (sobretot a Fontilles), foment del teatre i de la poesia (versava molt be, per cert, i mantenia rivalitat en *m'agüelo*: un fuster i mestre de la primera escola d'adults, quan això no s'estilava, en una humil cambra on s'ensenyava a llegir, escriure i contar. Arribà a tindre fins quaranta alumnes per curs). Per supost en aquell època tot lo que tinguera que vore en el Règim (Estat i Iglésia) tenia present i futur, i el valencià era terra cagaferrada (la que és dura i compacta, mala de treballar). I d'igual manera podria dir que era i és terra eixamorada, erma, falladora, molsosa. I em detinc ací per a remarcar que no trobava com definir la llengua valenciana i acabe de consultar el recent *Diccionari General de la Llengua Valenciana* editat per la **Real Acadèmia de Cultura Valenciana**. Al consultar-lo trobe, no a soles lo que volia dir sino que dic millor lo que volia, tinc la llengua en les meues mans, feta llibre, feta carn. Açò era impossible en aquells temps. Casi és impossible en estos. Inclús es podia entendre com una *traïció a la gran pàtria espanyola*. Se pot llevar la paraula *traïció* pero hauríem de posar *perill, sospita, agitadors?* De fet per lo que contesta Nicolau Primitiu em dona a pensar que mon pare dubtava i no m'estranya que en la controvèrsia que deuria d'haver a mitan sigle fora difícil posicionar-se a les persones inquietes i fora massa fàcil estacionar-li les idees als dorments.

Si el lector llig les cartes estic ben segur que les trobarà interessants i profitoses puix es parla del problema lingüístic, de política, de la passadeta que li feren a **Mossén Alcover**, es parla de l'editorial *Sicània*, de la revista "Animos" i "Economia Popular Valenciana", de **Josep Giner**, **Enric Valor**, de la *Secció de Filologia de Lo Rat Penat*, de l'Iglésia i la seua relació en la llengua valenciana, el missal valencià de **Mossén Sorribes**, de la Renaixença.

N'hi ha una sèptima carta que signa **Beatriu Civera** que no té desperdici i que em feu riure a montó quan proposen fer un qüestionari pels pobles i diu que convé que els col·laboradors facen enquestes utilitzant subjectes idòneus, a ser possible de la mateixa localitat, d'uns cinquanta a xixanta anys, intel·ligents, de bona dentadura, que no deformen massa els noms per rusticisme, i els subjectes com els vells propietaris, menestrals, terratinents, burgesia pairal i cultivadors del camp assenyats que són els més indicats.

Totes les cartes tenen sabor antic, bona mostra d'un món, un temps irrepetible, me l'imagino en blanc i negre, i de veres vos aconselle que si teniu un moment feu lectura com es feya abans, en tranquil·litat, en lloança del gènere epistolar, reflex de la gran capacitat de comunicar-se a colps de *Olivetti* o a mà.

Procure somriure i traure noves conclusions: La primera és que a vore si tot açò és un problema de dentadures que deformen. Aixina i tot estic ben segur que eixiria algú que proclamaria l'unitat de l'ortodòncia mediterrànea i en tota la raó del món, pel sacre decret de la *Junta Qualificadora del coneix-i-dents de la lengua esa*, ho dividiria en dents superiors i dents inferiors. O dents de davant i... quixalets. Per a refermar lo dit ho tinc ben fàcil. A soles tinc que acodir al refraner valencià: "*primer són mes dents que mos parents*" i "*quan tens, apreta les dents; que quan no tens, prou pretes les tens*".

Per atra banda recorde quan estiguí en un seminari de poesia de la Llongeta on se presentava la segona antologia de poetes de sexe femení "*Ellas tienen la palabra*". La coordinadora i escritora de l'estudi preliminar, **Noni Benegas**, dòna cultíssima i eloqüent, o siga, argentina, sopà en uns quants dels assistents en una pizzeria del barri del Carme. Ixqué el tema del conflicte lingüístic i me digué una cosa que encara em sorprén. Estaria molt be que ho adobàreu imaginàriament posant-li accent argentí: *¡Esto es fantástico, tienen ustedes un conflicto lingüístico, están luchando por las palabras!*

A voltes em fa gràcia i unes atres gens.

Demanam disculpes per la poca qualitat d'alguna imatge, especialment les corresponents a la primera carta arreplegada, pero és atribuible a l'estat de l'original; no obstant això s'ha considerat del major interès la seua inclusió.

Carta 1 (15 de març de 1955).

València, 15 de març 1955

crèdit gregori magana, 8 - tel. 76990

nicolaou primitiu

a'N Josep Oubelius i Regu. Alfara. València

Senyer i amic:

Vaig rebre la vostra del 31 de Gener ppassat, i estic satisfet de veure lo fruit de les lliçons de llengua valenciana de lo Rat Penat.

Hec triget melcob en respondre-vos per la molta feina que tinc i vos envie lo narrer exemplar de la tirada que'm quedava.

Esit celebre que sapiau ja escriure la nostra amada llengua i ara convé que vos torneu un paladí de la difusió de la seua ensenyança creant un grup d'amics, quan mes nombrós, millor per a la defensa de la cultura nostros.

Parlar en valencià a totton, tant o baix, parlar en valencià a tot castellà o a tre foraster resident a la terra valenciana un temps sobret

per a que'ns compren, seus parlar en valencià, parlar en valencià la nostra correspondència als valencians, sentir-se valencià regional, sentir orgull de la nostra llengua i de la nostra cultura, la nostra llengua estove formada lo segle XIII, lo castellà nostre estove plena de galleguitats i provençalismes. Lo segle XV i lo segle d'Or de la nostra llengua, lo segle d'Or de lo castellà heu fon dos després lo segle XVII.

No apoluir-nos que'ns anen que parlen "en cristià" ; preguntar-los si ells son protestants, car nostros parlem una llengua catòlica que parlaron pepes i cardenals i no sabem de ningún papa que parlés castellà o en llengua pròpia; i si ens anen que ^{parlaren en} "en espanyol", preguntar-los si son separatistes, que volen separar València d'Espanya, par suponen que sols espanyol és castellà; ja que'ns diuen que no son espanyols per que la nostra llengua no siga espanyola. No hi ha ningúna disposició oficial que prohibisca ni limite lo parlar valencià.

Demana que los mestres ensenyen en valencià i doblen en castellà,

Carta 2 (23 de decembre de 1955).

valencia 23 de decembre de 1955

erudit gregori magans, 8 - tel. 76990 Apartado 1056

nicolau primitiu a'N Josep Cubells i Raga. Alfafar

Senyer i Amic:

Per correu apart vos envie «Economia Popular Valenciana» i vos encloc un Ninou.

Molt em va plaure lo que'm diguereu en la vostra darre-
ra lletra missiva i cal que feu quant pugau per donar a coneixer al poble
lo dret i obligació que té de conrear i perfeccionar la llengua que Deu ens
ha destinat.

En quant vos siga possible devieu formar un grupet cul-
tural Ratpenariste per a difondre la nostra cultura.

Vos que esteu millor preparat deveu entendre i fer com-
prendre que los intel.lectuals valencians deuen meditar bé sobre la base

de la Nacionalitat, que és la llengua, i que als dialectes balears, catalans i valencians los en correspon una rònega literària comuna la qual, provisoriament, poguera dir-se Bacavana, o Bacavenca (anagrama de Balearo-Catalo-Valenciana), per a no ferir susceptibilitat; nenguna i mentre no's trobés altre nom millor, equivalent, que puga ésser acceptat lliurement pels Nacionalistes Bacavans.

Per un millor esforç cultural, que assolís un benefici per a la Renaixença espiritual nostrada, seria convenient una intel·ligència entre los homens cultes de bona voluntat d'Alacant, Castelló i València, alafí de penetrar-nos del caldre una empena comuna per a un enlaire comú.

I aquests homens cultes de bona voluntat deuen treballar fermament conjunta i metòdica per una organització econòmica comuna en Alacant, Castelló i València que'ns complementés, esquivant rivalitats i competències inamistoses.

Aconseguida una intel·ligència cultural i econòmica --encara que fos

2

un germe esquitit en l'inici--entre les tres Sub-Regions valencianes, basant-nos en la comunitat de llengua i la necessitat de la defensa espiritual, base de lo econòmic; caldria allavors estendre les relacions am Balears i Catalunya en peu d'igualtat. Abans seria inútil, davant la conducta absorbent dels pancatalanistes i la tendència a renegar de la pròpia cultura i de llur poble, de certs intel·lectuals valencians de tots temps.

En resum: Caldria fer revivre una Personalitat cultural on es consideren germans nacionals los Balears, Catalans i Valencians. I eixa seria la veritable base de la Nació Bacavana o Bacàvia; car altra cosa no passaria d'ésser un canvi de collerons inadmissible per lo poble que's pensaria enganyat. Perxò tothom que puga i estiga en condicions deu treballar pel foment i difusió de la cultura valenciana genuina.

La feina és feixuga i perxò hi ha que emprendre-la i fer cadascú go que millor li siga faedor.

La Patria Valenciana espera molt de cadascú de nosaltres.

Bons Nadals i Ninou vos desitja:

Andreu Ripoll

Carta 3 (15 de febrer de 1956).

València 15 de febrer de 1956
 Apartado 1056
 A' M. Josep Gubells i Raga-Alfagar
 Senyer i amic:
 Vaig rebre la vostra del 2-I-56 que agraeixo i respono.
 Molt m'afalaguen les vostres manifestacions de respecte filial i de conducta austera, així com los vestres treballs en pro de la cultura valenciana representada tan basicament per la llengua vernhela escripta.
 És important esquivar les rivalitats personals, les caplletes i les bandositats; sobreposar-se a tot lo disolvent i fer-se superiors ad elles d, en lo possible, procuran resoldre enemistats i encarnissions, armonitzar, pacificar. Ensenyar los fonaments diferencials de la nostra nacionalitat, palisar les necessitats pròpies i particulars del nostre poble que'ns obliguen a un règim propi; i evidenciar lo preciats que estem de

fer renhixer la nostra Personalitat Nacional, més cada dia per l'abds de la centralització, més greu a més intensa a cada moment.

Hem de pensar i fer comprendre també que'l fet divisionari provincial ha calat molt fons i aquest fet consumat ens ha de servir d'estació de partida per a tractar de coordinar idees i sentiments entre'ls comarcans i provincians (Alicant, Castelló, València), si volem fer una labor positiva, per medi d'una societat literaria, alensans instructiva i d'enlaire patriòtic, al marge completament de tota política governamental; car aquest punt del govern, ja'l prendran altres, que'ns empenydran per a posar-se ells; però la nostra labor tal volta resulte parament labor de sacrifici per la Renaixença del poble; puix que, alari d'apoderar-se'n d'aquests ens presentaran com a retrogrados i enemics del progrés. Així, dones, qui tinga mires polítiques, que no vinga a nosaltres; perquè, si vé, resultarà alari un fi.ús fracassat, un transfuga o traidor.

Hem de treballar per a fer comprendre bé als valencians de tota mena que la nostra llengua és germana de la catalana, de la mallorquina i

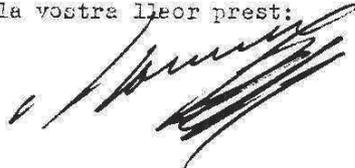
llurs llengües per a poder arribar-los a llurs cors i consciències, essent cente-^{3.} ²
nars les gramàtiques i vocabularis de llengües indígenes escrites pels missio-
ners mateix, honor dels escriptors religiosos i de l'Església Cristiana i Catòlica
doncs ací es treballa inconscientment per a que desapareguen els missioners catò-
lics que tenen que anar a missionar al sí del poble valencià, sens cogitar que
altres missioners no catòlics i àdhuc atens i revolucionaris, els substituiran
emprant les armes que l'Església Valentina pareix que abandona; i aquesta "altres"
no treballaran per a fer catòlics ni patriotes precisament.

Una de les causes de la irreligiositat del poble valencià obrer i humil és
deguda al distanciament de l'Església Valentina de l'ànima del poble a causa d'
emprar una llengua estranya en la qual parla no enten lo que li diuen i que quant
menys, és causa de desorientació. Esta actitud de l'Església deixa el camp lliure
completament i abonat per als agitadors que la presenten com a enemiga del poble
i com amparadora del ric i del capitalista que parla castellà, no heu pergau d'
esment, i també ^{duya} obert el camí als reivindicadors no catòlics de la cultura del po-
ble que vos presenten com agents polítics del govern i per tant com a enemics

3

en obligació envers lo poble humil, al que se li tanquen tots los camins de cul-
tura el qual vehicle siga el castellà com bé sabeu, per manca d'una educació apro-
priada i devem fer allò que estiga en la nostra mà per a millorar aquesta situa-
ció d'inferioritat cultural d'una majoria del poble valencià, inferioritat que
ateny a totes les classes socials encara fins a les més elevades, en major o menor
proporció, car no's pot renunciar a lo ancestral naixent i vivint al sí de lo an-
cestral; heus ací perquè los nostres estaments ~~superiors son tan mediocres, puix tenen una vida artificial i estranya caste-~~
~~llana, en un medi advers i àdhuc enemic; el poble valencià. Remei: escriure, parlar,~~
superiors son tan mediocres, puix tenen una vida artificial i estranya caste-
llana, en un medi advers i àdhuc enemic; el poble valencià. Remei: escriure, parlar,
predicar, produir-se en llengua valenciana, per a recobrar, la nostra Personalitat,
la personalitat que'us cal dins de l'Estat.

Un coral abraç, a la vostra lleor prest:

Carta 4 (11 d'abril de 1956).

valencia 11 d'abril de 1956

crèdit gregori magans, 8 - tel. 76990

nicolau primitiu A 'N Jesus Cubells i Raga. Alfafar

Senyer i Amic:

Frueixc de la vostra del 31.III.56, que responc agrait.

La Editorial Sicania no vos causarà nengun entrebanc econòmic ni moral; perquè vos enviarà los llibres que publique i pagareu com i quan pugau en vista del vostre fervor per la nostra cultura i ~~le~~ renaixement de la amada llengua valenciana.

La Editorial no publicarà llibres que no puga llegir tothom i menys contra la religió dels nostres majors.

Ja sé que és molt difícil la nostra missió, més perxò té més mèrit. Cal paciència, cal perseverància; cal no desmaiàr en lo treball: Treballar, persistir i esperar.

És segur que triomfarem pel temps; cal que nosatres posem les primeres pedres per a passar les dificultats; no'ns desesperem perquè no triomfem nosatres per a que'ls devenidors puguen triomfar.

No adandoneu les vostres tsques ni les vostres obligacions; però, no oblideu lo pètraia adiva ni la seua cultura sempre que vos siga pos-

sible sens abandonar la primer, ans procureu coordinar-ho.

A la vostra llaor prest:

Nicolau Primitiu

4

Carta 5 (1 de juny de 1956).

València 1 de juny de 1956

crèdit gregori magens, 8 - tel. 76990 Apartado 1056

nicolau-primitiu A'N Josep Cubells i Rega, Alfafar

Senyer i amic:

He rebut la vostra de data 2 del passat maig, a quina, agrait al món, responc.

La revista ení quina escriuiu "animos", la hec llegida i frueixo de la seua lectura. Trobe qué's pot fer molt per la joventut, lloc la vostra llabor i vos alente per a que continueu sacrificant-vos per ella. Ja sabeu que los talents que lo Nostre Senyer ens ha donat, segons ens diu la parábola de'l Evangeli, hem de multiplicar-los al cent per ú, aixís que ja sabeu que tot el pot.

Respecte a ço que escriuiu de que no parleu massa bé, no t'haigau per ço que sentir-vos arredrat, contrariament que vos serveixoa d'alé el pensar que per lo meing, parleu i doneu eixemple de bona valenciania, i si vos dirigiu als jovens en la seua valenciana parla conseguireu més. L'Església ha estat

sempre l'empar del poble, aà que ha moralitzat, ensenyat i elevat, cristianitzant-lo i quan en lo segle XVIIè los escriptors valencians anaven ja abandonant la cultura del poble per a encensar i contribuir al enlaire de la Castellana, encara l'Arquebisbe En Francisco Navarra, va ordenar escriure la Doctrina Cristiana en valenciana parla, la qual fon publicada pel Beat Joan de Ribera (Valencia 1571), i moltes confraries seguiren encara després del nefast Decret de Nova Planta, de Felip V, escrivint en valencià i, fins les darreries del segle XIXè la comptabilitat del riquets de Sant Vicent Ferrer, en valencià s'escrivia; però l'Església valentina s'ha anat castellanitzant-se fins lo punt que tinx entés que al Seminari ha prohibit lo rector que'ls futurs sacerdots parlen valencià entre ells.

Aquesta actitud castellanista, mata per conseqüència la rònega ocasió que tenien los estudiants procedents de la zona valenciana semicastellanitzada d'èpoder, sino de parlar, quant menys d'entendre la llengua valenciana, per si anaven a pobles genuïnament valencians, car ha estat entrebanxada ó suprimida simplement i d'aquesta forma el poble humil valencià, analfabet o de poca cultura, és considerat inferior als negres, indus, asiàtics o australians on els missioners aprenen

Carta 6 (8 de juny de 1957).

Valencia 8 de juny de 1957
 carrer Gregori Mayans, 8 - tel. 76990 Apartado 1056

Nicolau Primitiu

A N Josep Cubells i Raga. Alfafar (Valencia)

Senyer i estimat amic:

He rebut les targetes d'ofereixent de lo vostre nou domicili, que agraeixo.

Vos felicite coralmant per lo vostre conubi i sols vos desitge que tingau tanta felicitat com jo la he tinguda, i la tinc. Trobar qui siga al nostre costat no hi es dificil, però trobar qui sapia comprendre'ns en cada moment ja ho es més, ço es un dó del Cel, que vos desitge.

Si voleu pagar a vorem estaré molt content, jo sole estar a casa per les vesprades.

Un salut a la vostra esposa, i rebau una forta abraçada i càlida felicitació:

en ho lauff
 P.S. Espere que criareu al fill que Don vos mare en el sant amor del Senyor, i de la sena Maria Maria del Puris, de la Patria Valenciana, de

la sena cultura i de la dolça i alegre llengua nostra.

Vostre

Carta 7 (26 de maig de 1958).

valencià - apartat 1056 26 de maig de 1958

crèdit gràfic mitjà, 8 - tel. 27.69.90

nicolau primitiu A En Josep Cubells i Raga, Alfafar,

Senyer i bon amic:

En son dia vaig rebre la vostra del 3-III-58 i vos demane perdons perquè la multitud de quefers i cartes a respondre m' han impedit satisfer les vostres consultes;

Llengua i dialecte.— La Llengua Catalana, la Valenciana i la Mallorquina son una mateixa llengua amb xiquetes variants entre unes i altres, variants que filològicament no es pot dir que son diferents i ~~son~~ ^{llengües} ~~son~~ ^{com} les tres tenen una gran literatura, gramàtica i diccionaris és tendenció i ganes de polemitzar, dividir i àdhuc insultar traure a col·locació la disputa infantívola de si llengua o si dialecte.

Si compareu la llengua Literària catalana amb el parlar re-bordonià de València aquest és un dialecte, però ^{dialecte} no de la Llengua catalana ans de la Llengua Literària Valenciana. És que Sicània publica i altres escriptors

valencians és la Llengua Valenciana, tan llengua com puga ésser la Catalana i a voltes més, car la nostra llengua literària no té els castellanismes com la Catalana; porto, prego, començo, envejo, etc.

El títol del Diccionari Català-Valencià-Balear es una prova evident de que les tres llengües estan en un pla de igualtat i si després posa lo de "llengua catalana" és per afalagar als catalans que li feren el boicot a Mn. Alcover, fundador del Diccionari, perquè no va voler posar Diccionari Català assoles.

Manca un nom comú a totes; però vaig adoptar la forma BACAVA i BACAVANA, mentre no se' n trobara altra millor. Mentre ^{estant} els valencians devem defendre valentment la denominació de Llengua Valenciana sino volem que ens aixafen amb forasterismes.

Ben vingut.— Les dues formes son correctes; la vostra més elegant.

Amb salutacions a la vostra muller hi romanem vostre en la
Renaixença:

Nicolau Primitiu

Carta 8 (21 de gener de 1960).

LO RAT PENAT

SECCIÓ DE FILOLOGIA

VALÈNCIA

21 de Gener de 1960

 Col·laborador Sr.
 Sr. Josep Tubells i Raga.
 Alfàsser

 PLAÇA MANISES, 3
 TEL. 21 49 92

Senyor nostre:

Varam rebre la seua lletra a la qual no contestarem immediatament degut a que el Sr. Valor i Vives va decidir traspassar la presidència de la S. de F. al reconegut filòleg Sr. Josep Giner per al·l millor rendiment.

La S. de F. ha dirigit un canons dels treballs que fan falta per al millor estudi científic de la nostra llengua. El seu objectiu és iniciar eixos treballs amb la finalitat de posar en marxa la construcció de les coses que falten:

1. Creació d'un fitxer de lexicografia valenciana.

Els materials d'aqueix fitxer, una vegada siga abundantment incrementat, haurien de formar part de la Institució oficial encarregada de l'estudi de la nostra llengua, però mentrestant, el Rat Penat pot perfectament iniciar la constitució de la constitució del mateix amb la col·laboració i aportació dels materials lexicogràfics de totes les comarques valencianes.

2. Atlas lingüístic del Regne de València.

3. Suplement valencià als Diccionaris Fabra i Alcover.

Com inici i preparació de les tasques futures, s'ha proposat fer un assaig de recollida lexicogràfica comarcal limitat a un qüestionari, que s'ha adreçat a diversos col·laboradors de totes les comarques valencianes.

Cada col·laborador haurà de posar davant la paraula de la llengua general, la paraula corresponent usual de la llengua parlada en la localitat. Per ajudar a identificar-ne el sentit es posa també l'equivalent castellà. La forma local s'ha de posar tal com es pronuncia en la localitat, sense fer cas de la grafia literària procurant accentuar les e i o obertes i també les tancades, (sort per sord, tórt tard, mbs per mos mussbl, etc.) usant unes grafies lo més fonètiques possible. En les

localitats on es distingix v de b, cal posar molta atenció a escriure els mots (bbila o Ovila) tal com es pronuncien. Si es distingix la s sorda de la s sonora, lo millor és posar ss per s sorda (mussbl, moscegarr, etc.) i z per s sonora (feszbl, asc, etc.) Si es distingix la j, g sonora de la tx sorda, lo millor es posar en la sonora j, g (gel, geniva, etc.) i en la sorda tx (fardatxo, matxo.) Convé que el col·laborador faça enquestes utilitzant subjectes idonis, a ser possible de la mateixa localitat, d'uns cinquanta a sixanta anys, intel·ligents, de bona dentadura que no deformen mas a els mots per rusticisme; els subjectes com els vells propietaris, menestrals, terratinents, burgesia rural i cultivadors del camp assenyats són els més indicats en general. Per a alguns mots cal recórrer a subjectes complementaris, capadors, gent del camp, oficis, dones de casa, fòrn mercat, etc.

Els col·laboradors poden anar preparant coses com: 1. Un vocabulari dels noms dels ocells, 2. d'animals del camp, 3. de plantes, 4. de peixos, 5. d'objectes de la casa. Editarem un qüestionari.

Esperem poder posar en marxa una gran obra cultural i científica en benefici de l'estudi de la nostra llengua. La futura revista de Filologia del Rat Penat està en estudi i esperem que serà un fet i podrem publicar tots els treballs degudament perfeccionats i ordenats.

Quedem sempre vostres S. B.

La S. de F.

El Secretari:

Tots els drets reservats. El contingut d'esta revista està protegit per la llei, la qual estableix penes de multes i inclús presó, además de les corresponents indemnizacions per danys i perjuïns, per als qui reproduïquen o plagien, de forma total o parcial una obra artística, literària o científica, o la seua transformació, interpretació o eixecució artística fixada en qualsevol classe de suport o comunicada per qualsevol mig, sense el preceptiu consentiment i autorisació dels autors.

La present revista s'edita exclusivament en format electrònic, per a la seua difusió lliure i gratuïta. Per *difusió* s'entén:

- La seua visualisació en qualsevol mig electrònic.
- L'enllaç a la seua direcció URL en qualsevol pàgina web (mencionant la seua procedència).
- La seua impressió en paper per a us exclusivament particular.
- La posta a disposició de la revista per a terceres persones, en les mateixes condicions.
- La seua comunicació pública per mijos electrònics.

Queda absolutament prohibida la seua venda o la seua impressió en sèrie sense l'autorisació expressa de l'**Associació d'Escriptors en Llengua Valenciana**.

Il·lustracions del present número: **Francesc Liern Solaz**.

© Associació d'Escriptors en Llengua Valenciana.

ISSN: 2172-5810.